

“Un tema tan tractat com el del naufrag et permet de jugar amb el tòpic”

Flavia Company (Buenos Aires, 1963), publica a Proa la novel·la *L'illa de l'última veritat*. La novel·la és constituïda fonamentalment pel relat que explica un dels protagonistes, “Història del naufragi de Matthew Prendel”. Ha publicat diverses novel·les, en català i en castellà. Amb *Ni tu, ni jo, ni ningú* va obtenir el premi Documenta del 1997.

—Quina va ser la primera idea que vàreu tenir del llibre?

—La trobada de dues persones en un lloc hostil, una illa deserta, sense saber qui eren, si eren dos enemics de guerra o no. Tenia molt clar que els personatges m'havien de servir per a parlar de la condició humana en sentit metafòric.

—La sorpresa final ja la teníeu pensada abans d'escriure el relat?

—Sí. Abans d'escriure'l ja co-neixia tota la història. És una de les novel·les que tenia més pen-sades. Una novel·la es crea abans d'escriure-la. Com va dir Iris Murdoch al seu marit: “He acabat la novel·la; només l'he d'escriure.” Tampoc no hi dono gaire importància, a la sorpresa final. La cosa important és la novel·la. El final et permet de llegir la novel·la per segon cop, en clau diferent. Fent servir el símil del viatge, és tant o més important la travessa que l'arribada a port.

—Hi ha una referència literària destacada, *El coparticipant secret*, de Conrad. Per què aquest llibre?

—El meu llibre seria com l'altra cara de la moneda. Una part de la novel·la dialoga amb la literatura de l'època i el relat de Conrad forma part d'aquest diàleg. És un homenatge. Conrad també hi parla de la condició humana, però a la inversa. Parla de la solidaritat desinteressada entre dos homes desconeguts que podrien no haver-se ajudat mai. L'atzar et porta a ajudar una persona o a enfrontar-t'hi.

—Heu evitat de fer un relat sobre naufrags, típic.

—No es tractava tant de la supervivència física com de la supervivència mental. No m'interessava de fer un relat sobre les dificultats de sobreviure en una illa deserta. Allò que té de bo tractar un tema tan tractat és que pots jugar amb el tòpic. El tòpic és que tothom vol anar-se'n de l'illa. Aquí un dels dos imposa les regles a l'altre, i no hi ha res pitjor que arribar a una illa deserta i trobar-n'hi un altre que no et deixa anar.

JORDI PLAY

Flavia Company publica la novel·la *L'illa de l'última veritat*, a Proa.

—El llibre té molts ressons de les novel·les d'aventures del XIX, però l'estil és clarament contemporani, més selectiu que no acumulatiu.

—Sí, amb un punt d'austeritat. Hi ha dues coses que la fan contemporània. D'una banda, aquesta característica que comenteu, i d'una altra que l'aventura del segle XIX era exòtica, i això obligava a fer un text amb més descripcions i més acció, l'aventura per l'aventura, i ara ja no hi ha aventures exòtiques. Ara l'aventura és el viatge interior, amb qüestions com la identitat o la pèrdua del sentit de la vida. A més, la novel·la del XIX parlava de personatges extraordinaris i aquesta parla de tots nosaltres.

—Aquest estil més concís us ha obligat a reescriure-la molt?

—Moltíssim. És la novel·la que més he treballat. No ha estat fàcil. De totes maneres, l'he escrita amb la passió de quan era lectora adolescent i això m'ha compensat l'esforç. Hores i hores, però amb plaer.

Recordo què deia Oscar Wilde, que un escriptor es passa el matí pensant si posar una coma i la tarda, pensant si treure-la.

—No es tractava, però, de ser auster en excés, o minimalista, perquè eviteu de caure en la monotonia del ritme molt marcat.

—Sí. Per això hi ha el treball de canvi de veus narratives. Volia que tingués una lectura trepidant i fluida, i per això crec que era necessari de trobar aquests canvis de ritme, aquestes canvis de veu, que t'ajuden a avançar. La fluïdesa es basa en un seguit de recursos que cal saber aplicar, cadascun, en el moment just. La imatge és la d'una esfera que no para de rodar i que no té arestes que es clavin contra el cap de ningú.

—Penseu que el llibre marcarà un abans i un després en la vostra trajectòria?

—Sí que ho penso. Des del punt de vista personal i literari, sens dubte. No sé si social, perquè això depèn de la reacció del mercat. Penso que és una novel·la que he treballat d'una manera diferent i que m'obre camins nous. La reacció dels primers lectors ha estat molt esperançadora. És engrescador que hagi causat un entusiasme similar al que vaig sentir quan l'escrivia.

Lluís Bonada